

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Seramik Anasanat Dalı

**PLASTİK SANATLARDA TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN KULLANIMI VE
SERAMİK SANATINDA YORUMU**

Hilal KÜÇÜK

Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2019

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Seramik Anasanat Dalı

PLASTİK SANATLARDA TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN KULLANIMI VE
SERAMİK SANATINDA YORUMU

Hilal KÜÇÜK

Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu

Ankara, 2019

Kabul ve Onay

Hilal KÜÇÜK tarafından hazırlanan "Plastik Sanatlarda Temel Yeryüzü Şekillerinin Kullanımı ve Seramik Sanatında Yorumu" başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Seramik Anasanat Dalı'nda Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı Prof. Dr. Tuğrul Emre Feyzoğlu

Jüri Üyesi (Danışman) Doç. Hüseyin ÖZÇELİK

Jüri Üyesi Dr. Öğr.Üyesi Fazıl ERCAN

Bu çalışma, Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Pelin YILDIZ
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Hüseyin Özçelik hocama bana ve çalışmama katkılarından, emeklerinden dolayı çok teşekkür ederim. Tuğrul Emre Feyzoğlu hocama atölye çalışmamızda üzerimde olan teşvik edici emekleri için çok teşekkür ederim. Sevgili Dilek Karaaziz Şener ve Candan Dizdar Terviel hocama ve bölümdeki her bir hocama eğitim hayatımda desteklerini esirgemedikleri, yanımda oldukları için çok teşekkür ederim. Her zaman destekçilerim: canım annem, canım babam, canım abime ve evlatlarımıza sonsuz teşekkürü borç bilirim.

PLASTİK SANATLARDA TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN KULLANIMI VE SERAMİK SANATINDA YORUMU

Danışman: Doç. Hüseyin ÖZÇELİK

Yazar: Hilal KÜÇÜK

ÖZ

Bu çalışmada doğa, bir çekim alanı olarak insanların özlem duydukları, yaşam alanlarında aradıkları bir oluşum olarak ele alınmıştır. Doğanın sanat ile buluşturulmasına, sanat için önemli bir esin kaynağı olmasına ve ilk zamanlardan günümüze doğanın sanattaki ele alınışına değinilmiştir.

Doğanın temel yeryüzü şekillerinden dağlar, ovalar ve platolar insan elinin bozmadığı yapılar olarak, çalışmanın temasını oluşturmaktadır. Bu yapılar, coğrafi birer terim olarak açıklanarak, örnek fotoğraflar ile desteklenmiştir.

Plastik sanatlardan; resim, heykel ve seramik sanatında temel yeryüzü şekillerini işleyen sanatçılara, eserleri ile yer verilmiştir.

Kişisel uygulamalarda; günümüzde aranan doğal imgeler seramik sanatında yorumlanarak, yaşanılan mekânlara bir güzelleştirme ve iyileştirme yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Doğa, yeryüzü, dağ, ova, plato, sanat, seramik.

USE OF BASIC EARTH SURFACE SHAPES IN PLASTIC ARTS AND INTERPRETATION IN CERAMIC ART

Supervisor: Doç. Hüseyin ÖZÇELİK

Author: Hilal KÜÇÜK

ABSTRACT

In this study, nature as a attractive area, it is considered as a creation that people long for and look for in their living spaces. It is mentioned that nature is brought together with art, it is an important source of inspiration for art and nature's approach to art from the early times to today.

Mountains, plains and plateaus, which are among the basic forms of nature, constitute the theme of the study as structures that are not disrupt by human hands. These structures are explained as geographical terms and supported by reference photographs.

The artists, who work on the basic forms of the earth surface shapes in their plastic arts; painting, sculpture and ceramic arts, are included with their works.

In personal practices; the natural images sought today are interpreted in the art of ceramics and a beautification and improvement is tried to be made in the places where they live.

Keywords: Nature, earth surface, mountain, plain, plateau, art, ceramic.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	iv
GÖRSEL DİZİNİ	vi
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ	5
1.1. DAĞLAR.....	5
1.2. PLATOLAR.....	11
1.3. OVALAR	13
2. BÖLÜM: PLASTİK SANATLARDA TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN KULLANIMI.....	15
2.1. TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN SANATSAL ÖGE OLARAK RESİM SANATINDA GÖRÜLEN ETKİLERİ.....	15
2.1.1. Cezanne.....	15
2.1.2. Ma Yuan.....	19
2.1.3. Caspar David Friedrich.....	20
2.1.4. William Turner.....	22
2.1.5. Vang Gogh.....	24
2.1.6. Veysel Günay.....	25
2.1.7. Turan Erol.....	26
2.2. TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN SANATSAL ÖGE OLARAK HEYKEL SANATINDA GÖRÜLEN ETKİLERİ	28
2.2.1. Richard Long.....	28
2.2.2. Anish Kapoor.....	29
2.2.3. Kylie White.....	31
2.2.4. Yasuaki Onishi.....	33

2.3. TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN SANATSAL ÖGE OLARAK SERAMİK SANATINDA GÖRÜLEN ETKİLERİ.....	34
2.3.1. Wang Shengli.....	34
2.3.2. Hüseyin Özçelik.....	37
2.3.3. Robyn Phelan.....	38
2.3.4. Maria Bofill.....	40
2.3.5. Penny Withers.....	42
2.3.6. Tuğrul Emre Feyzoğlu.....	43
3. BÖLÜM: KİŞİSEL UYGULAMALAR.....	44
3.1. UZAKLARI YAKINA GETİRMEK.....	45
3.2. UZAKLARI YAKINA GETİRMEK II.....	51
3.3. YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ.....	53
3.4. OVA VE PLATO.....	59
3.5. DAĞ VE SANATÇI.....	61
3.6. DAĞ VE SANATÇI II.....	66
4. SONUÇ.....	68
5. KAYNAKLAR.....	72
EKLER.....	79
EK 1. Etik Beyanı	
EK 2. Sanat Çalışması Raporu Orjinallik Raporu	
EK 3. Art Work Report Originality Report	
EK 4. Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı	

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1. Vosges Dağı, https://bit.ly/2xaUJWl	5
Görsel 2. Alpler, https://bit.ly/2ZEm4DC	5
Görsel 3. Everest'i içinde barındıran Himalaya Dağları, Çin-Nepal Sınırı. https://bit.ly/2J1uluz	6
Görsel 4. Erciyes Dağı, Kayseri. https://bit.ly/2x5qlDU	6
Görsel 5. Türkiye'nin Kuzeydoğu ucunda yer alan Karçal Dağı, Artvin. https://bit.ly/2N6dyfj	7
Görsel 6. Beşparmak Dağları. https://bit.ly/31L8kcd	8
Görsel 7. Masa Dağı, Güney Afrika. https://bit.ly/2Y4HZDJ	8
Görsel 8. Alpamayo Dağı, Peru. https://bit.ly/2x8jVDM	8
Görsel 9. Büyük Ağrı Dağı ve Küçük Ağrı Dağı. https://bit.ly/2RugQYe	9
Görsel 10. Kilimanjaro ,Afrika. https://bit.ly/2L6BF14	9
Görsel 11. Kaçkar Dağları, Rize. https://bit.ly/2lzuoyR	10
Görsel 12. Huangshan Dağları, Çin. https://bit.ly/2N2mlcF	10
Görsel 13. Orta Asya' da yer alan Tibet Platosu. https://bit.ly/2frmBUM	11
Görsel 14. Güney Asya'da yer alan Nepal. https://bit.ly/2KAcDds	12
Görsel 15. Çarşamba Ovası, Samsun. https://bit.ly/2L4A0mp	13
Görsel 16. Yeni Zelenda, Cantenbury Ovaları. https://bit.ly/2Njbxwv	14
Görsel 17. Muş Ovası. https://bit.ly/2Y2qCmF	14
Görsel 18. Düzce Ovası. https://bit.ly/2Xu7gtM	14
Görsel 19. Sainte- Victorie dağının görünümü. https://bit.ly/2ZB2Gr9	16
Görsel 20. Cézanne, Sainte- Victorie dağının Bellevue'den görünüşü, 1895 dolayları, Tuval üstüne yağlıboya, 73 x 92cm. https://bit.ly/2gtwqBN	17
Görsel 21. Cézanne, 1902-1904, 69,8 x 89,5 cm. https://bit.ly/2IYHBQz	18

- Görsel 22.** Ma Yuan, 1200 dolayları, ipek üstüne mürekkep ve boya, 149.7 x 78.2cm. <https://bit.ly/2L8rJh8>.....19
- Görsel 23.** Caspar David Friedrich, *Dağlarda Sabah*, 1823 civarları, 135x170cm. <https://bit.ly/2X0579S>.....20
- Görsel 24.** Caspar David Friedrich, Yükselen Sis ile Dev Dağların Manzarası,1820 civarları, Tuval üstüne yağlıboya. <https://bit.ly/2ZCB3Oj>.....21
- Görsel 25.** Joseph Mallord William Turner, *Dağ çalışması: Kuzey Galler*. 247 x 418 mm, kâğıt üstüne suluboya ve grafit, 1799 civarları, (tate). <https://bit.ly/2KvKnA9>..22
- Görsel 26.** Joseph Mallord William Turner, *Dağların Zirveleri*, kâğıt üzeri suluboya, 243 x 307 mm, 1836, (tate). <https://bit.ly/2N3Zrao>.....23
- Görsel 27.** Van Gogh, *Bulutlu Gökyüzü Altında Auvers Buğday Alanları*, 73 x 92cm, 1890 dolayları. <https://bit.ly/2Y3lfDS>.....24
- Görsel 28.** Veysel Günay, *Kızılağaç obası*,97 x 138cm, Tuval üzerine yağlıboya, 2007. <https://bit.ly/2Le90ka>.....25
- Görsel 29.** Turan Erol, Milas, *Akdağ*, 17x25cm, 1942. <https://bit.ly/2Kwebwp>.....26
- Görsel 30.** Turan Erol, *Ağrı Dağı*, 120 x 100 cm, 1999. <https://bit.ly/2Xulmvk>.....27
- Görsel 31.** Richard Long, *Zeminden bir kare*, Boyanmış alçı, 95 x 32 x 27 cm, 1966 dolayları, (tate).<https://bit.ly/31PFcQL>.....28
- Görsel 32.** Anish Kapoor, *Kutlamak için sanki kırmızı çiçeklerle açan bir dağ keşfettim*. Pigmentler, tahta, alçı, 970 x 762 x 1600 mm, 330 x 711 x 813 mm, 210 x 153 x 470 mm, 1981,(tate). <https://bit.ly/2AZpelJ>.....29
- Görsel 33.** Anish Kapoor, *Dağ*, Dökme Demir, 285 x 420 x 210cm, 1994. <https://bit.ly/2XvJKMZ>.....30
- Görsel 34.** Kylie White, *Six Significant Landscapes* Serisinden Çalışma, çelik, emaye, granidiorit ve bronz, 52 x 64 x 16cm. <https://bit.ly/2Xs1oRO>.....31
- Görsel 35.** Kylie White, *Six Significant Landscapes* Serisinden Çalışma, çelik, emaye, granidiorit ve bronz, 52 x 64 x 16cm. <https://bit.ly/2Xs1oRO>.....32

Görsel 36. Yasuaki Onishi, Yapıştırıcı, <i>Hacmin Zıttı</i> , Plastik Yaprak Ve Diğer Materyaller. https://bit.ly/2FknVWv	33
Görsel 37. Wang Shengli ve seramik çalışmaları. https://bit.ly/2Neq7oC	34
Görsel 38. Wang Shengli Seramik Çalışması. https://bit.ly/2Fqogaa	35
Görsel 39. Wang Shengli. https://bit.ly/2Fqogaa	36
Görsel 40. Wang Shengli. https://bit.ly/2Fqogaa	36
Görsel 41. İsimsiz, 20 x 25 x 7 cm, 2011, Hüseyin Özçelik Kişisel Arşiv.....	37
Görsel 42. Robyn Phelan, <i>Dağda Dağ</i> , 27 x 45 x 15cm, Porselen, kâğıt çamuru, sır ve çıkartma, 2009. https://bit.ly/2J0Jv3m	38
Görsel 43. Robyn Phelan, En uzun yükseklik:32cm ve çeşitli genişlikler, kâğıt porselen çamuru ve kobalt oksit, 2009. https://bit.ly/2WXalbZ	39
Görsel 44. Maria Bofill, <i>Mavi Tepeler</i> , 4 x 33 x 25 cm, Porselen. https://bit.ly/2WXaK3B	40
Görsel 45. Maria Bofill, <i>Mont – Serrat -</i> , 52 x 34 x 20 cm, Porselen. https://bit.ly/2IBkvAR	41
Görsel 46. Maria Bofill, <i>Yer şekilleri</i> , 7 x 24 x 20 cm, Porselen. https://bit.ly/2N5YK05	41
Görsel 47. Penny Withers, <i>Minyatür Yer Şekilleri</i> , 12 x 12 x 4cm. https://bit.ly/2KvzDSk	42
Görsel 48. Emre Feyzoğlu, Kapadokya Serisi, Emre Feyzoğlu Kişisel Arşiv.....	43
Görsel 49. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> . 180x 25 x90cm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	46
Görsel 50. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	47
Görsel 51. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , detay, formun ölçüsü;40 x 9 x 16 cm'dir. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	47
Görsel 52. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	48
Görsel 53. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	48
Görsel 54. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	49

Görsel 55. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , Detay Görünüm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.	49
Görsel 56. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> . Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	50
Görsel 57. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> . Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	50
Görsel 58. <i>Uzakları Yakına Getirmek</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	50
Görsel 59. <i>Uzakları Yakına Getirmek II</i> . 47x4x2cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	51
Görsel 60. <i>Uzakları Yakına Getirmek II</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv	52
Görsel 61. <i>Uzakları Yakına Getirmek II</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	52
Görsel 62. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> . 70x 20x 130cm Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	53
Görsel 63. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> , Detay, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv	54
Görsel 64. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> , Detay, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv	54
Görsel 65. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> , Hilal Küçük, Kişisel Arşiv	55
Görsel 66. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> , Hilal Küçük, Kişisel Arşiv	55
Görsel 67. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> . 40 x 17 x 9 cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	56
Görsel 68. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> . Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	56
Görsel 69. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> , detay görünüm, porselen,1200° C' de pişirilmiştir, formun ölçüsü; 44 x 18 x 16cm'dir. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	57
Görsel 70. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> , porselen bünye ve şamotlu siyah bünye, farklı açıdan detay görünümü. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	57
Görsel 71. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> formlarından; farklı açıdan detaylı görünüm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv	58
Görsel 72. <i>Yeryüzü Şekilleri</i> formlarından; farklı açıdan detaylı görünüm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	58
Görsel 73. <i>Ova ve Plato</i> . 30x 5x 30cm Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	59
Görsel 74. <i>Ova ve Plato</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	60
Görsel 75. <i>Ova ve Plato</i> . 24x5x30cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	60
Görsel 76. <i>Dağ ve Sanatçı</i> . 180 x 80 x 25 Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.	61

Görsel 77. <i>Dağ ve Sanatçı</i> , detay. 30x 13 x25 cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	62
Görsel 78. <i>Dağ ve Sanatçı</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	62
Görsel 79. <i>Dağ ve Sanatçı</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	63
Görsel 80. <i>Dağ ve Sanatçı</i> , detay. <i>Sağ tarafta görünen, küçük dağların alan ölçüsü; 18x 12 x 4cm'dir.</i> Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	64
Görsel 81. <i>Dağ ve Sanatçı</i> , 52 x 40 cm, kâğıt üzerine tükenmez kalem, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	64
Görsel 82. <i>Dağ ve Sanatçı</i> Detay. Hilal Küçük Kişisel Arşiv.....	65
Görsel 83. <i>Dağ ve Sanatçı II.</i> 80 x 5 x 60, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	66
Görsel 84. <i>Dağ ve Sanatçı II</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	67
Görsel 85. <i>Dağ ve Sanatçı II</i> , detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.....	68

GİRİŞ

Yaşam sahası olarak *doğa*: doğal mekân-barınak olması ve sürdürülebilir yaşam için gerekli kaynaklara sahip olması ile hayranlık uyandıran bir oluşumdur. Bu mekânın yüzeyi: yeryüzünün, sahip olduğu yapılar ile insanlığın buluşması barınma ihtiyacından farklı bir yönelim: aktarım, bilgi mirası ve amacı tam olarak bilinemeyen sanatsal ifadeler ile zengin bir tarih kazanmıştır.

Sanatçının doğa ile teması, sanatsal gözlem ve aktarım yüzeyi olan kaya sanatlarından çağdaş sanata kadar çeşitli ele alışlar ile devam etmiştir. Mağara ve kaya sanatları, Bird' ün ifade ettiği gibi; gelmiş geçmiş en eski sanatsal ifade biçimi olarak kabul edilebilmektedir (Bird, 2016, s.9). Erinç, bu ifade biçimine, sanata, tarihi açığı eklemiştir: "...sanatın, insanlık tarihiyle beraber oluşup geliştiği, hatta daha da öte, sanat ürünlerine bakılarak insanlık tarihinin saptanmaya çalışıldığı söylenebilir" (Erinç, 2011, s.41). Çağdaş arayışlardan farklılık gösteren modern insanın atalarının amacına değinirken Erinç' in düşünceleri şöyledir: "İlkel dönem sanatı, hatta bir anlamda Rönesans sanatı bile bir amaçtan çok bir araç olarak ele alınmış ve istedik iletiyi, öğretme durumlarını nakletmek için kullanılmıştır..." (Erinç, 2013, s.119). Günümüz modern insanın amacı ise; doğadan aldığı ilham ve ona duyduğu özlem, yaşadığı mekânda, işlediği materyalde doğanın izlerini aramasına sebep olan başlıca etkenlerden sayılabilmektedir.

Doğa içerisinde insan da sürekli olarak değişim içindedir ve bu süreç sırasında insanlık başlangıçta doğaya uyum sağlasa da, zaman içerisinde çevresini kendi amaçlarına yönelik değiştirmeye başlamıştır. Bu yeniden düzenleme, insan ve çevre arasındaki yaşam ve üretim faaliyetlerine göre şekillenmektedir. Ancak yeniden şekillendirme ve koruma dengesinin gözetilmesi, sağlanması elzemdir. Bu konuları işaret eden sanatçılar, insanlarda doğanın yararına farkındalık hissettirmek isteyerek –ki bu 1960 sonrasında günümüze "yeryüzü sanatı", "ekolojik sanat" olarak görülmüştür—çalışmalar yapmaktadırlar.

Yine ilk toplumların ilk sanatçılar olarak değerlendirilenlerinin, çağdaş sanatçının konu alımıyla kıyaslama durumunda fark edilir ki: Arazi sanatında ilk toplumların

doğaya hâkimiyetlerini göstermek için, doğada iz bırakma kabiliyeti amacıyla oldukları imajı daha yüksek bir ihtimalken, çağdaş sanatta doğanın faydasına, insanları doğaya baktırma, dikkat çekme için çalışma olasılığı daha yüksektir.

Farklı biçimlerde doğayı sanatlarına katma çabasında olan modern sanatçıların amaçları da kendi içlerinde sanat tarihi boyunca farklılık göstermiştir. Doğadan etkilenen sanatçılar kimi zaman salt doğayı açık hava atölyesi seçerek, kimi zaman gözlemlerinden arta kalan imgeleri doğada bulunmadan atölyesinde aktararak, kimi zaman da tanımak-tanıtmak isteyen bir doğa insanı olarak, doğayı kaynak alarak sanata katkı yapmaktadırlar. Öğretme durumlarının aktarımının eski dönemlerde önemli olduğundan, dahası amaç olduğundan bahsedilmiştir. Tanıtan, öğreten sanatçıdan ve tanımayı sanattan öğrenmenin günümüz modern toplumdaki öneminden bahsederken Gombrich'in ifadeleri ise: Aristoteles ve çağdaşlarının aksine tanıma zevkine heyecan duymayacak kadar alışık olduğumuz yönündedir. Ancak daha sonra, doğada bulunurken sanatçıların imgelerini de orada tanımayı da şu sözlerle anlatır: “Doğalcı resim, ... , bildik dünyayı tanımamızı sağlar. ... Whistler yada Pissarro, tuvalerinde görülür dünyanın tanınabilir imgelerini yaratamamalarıydı, biz de onların imgelerini doğada tanıyamazdık” (Gombrich, 2015, s. 12).

Ersoy, doğa ve sanatın birlikteliğini şu sözler ile anlatmıştır:

Doğa ile toplum kesin sınırlarla birbirinden ayrılmaz. İnsanlaştırılmış, özellikle sanatın nesnesi olan doğa, tüm doğa demek değildir. İnsan doğayı bir bütün olarak kavrayamaz. Sadece soyutlamalar, kavramlar, yasalar ve bilimsel bir dünya görüşü yaratarak doğaya yaklaşabilir. Sanatın nesnesi olan doğanın yanında, bilim ve felsefenin nesnesi olan doğa bulunur. Her iki doğa da şüphesiz gerçektir ama bilim, sanat ve felsefe aynı gerçekliği başka görüş açılarından değerlendirirler. Sanat, doğayı insan ile ilgisi bakımından ele alır. ... Genel olanı bireysel olarak görünür kılar (Ersoy, 2016, s.46).

Erinç, Albrecht Dürer' in şu sözlerini aktarmaktadır: “Sanat doğanın içindedir, sanatçı bunu oradan çıkarabilir” Turani ise Schelling' den alıntı yapmaktadır: “Doğa kendini insanda, insanda kendini doğada bulur”(Erinç,2011,s.92;Turani,2017,s.501). Dürer ve Schelling' in ifadeleri üzerinden bakıldığında da görüşler, doğanın insan ve sanat üzerindeki etkisi, bir arada oluşun önemi desteklenmektedir. Birçok yönü ile sanatçıyı etkileyen doğa ile: sanata övgü, birçok yönü ile insanlığa katkısı olan sanat ile doğaya övgü yapılabilmektedir.

Sanatçının doğadan izleri sanatına aktarması, sanatta doğayı işlemesi, salt doğa ile sınırlı kalmamakta, sanatçının öznel algısının bir yansıması olarak sanatçıyı da sanatın içinde göstermektedir. Sanatçı, bilinçli gözlem deneyiminden sonra gelen içsel bir serüvenin ardından, dünyada tanımladıklarına dair sanata aktarım ve özgün anlamda bir katkı yapmaktadır. Bu, dışarıda görünen ile içeride kavranan durum ve duyguların sentezidir.

Erinç dış görünüşlerin öznelleştirilerek idealize edilmesini Sartre' dan şu sözler ile desteklemektedir: "Sanatçıdan beklenen, dünyanın garipliğini, donukluğunu yapıtlarında yansıtmak değil, aksine yaşanılan dünyayı sindirilebilecek, ayrıntısal ve öznel görünümlere dönüştürmektir..." (Erinç, 2011, s.108).

Yeryüzü; mekân olarak, sanatçıyı doğa ve öznel görüşleri ile buluşturabilen, doğal bir atölye ve esin kaynağıdır. Birçok yer şekillerine sahiptir, bunlardan temel, başlıca olanları; *ova*, *plato*, *dağ* olarak gruplandırılmaktadır.

Yeryüzü şekilleri, iklimlere ve buldukları coğrafyaya göre farklılıklar barındırmaları ile her biri farklı yapıdadırlar. Bu özellik ve özel olma durumuna sanatsal değerlerde de aranması ile aşına olunmuştur. Yer biçimleri üzerine birçok eskiz ve eseri olan John Constable' a ait ifade, bu düşünceyi kuvvetlendirici niteliktedir: "... Hakiki sanat eserleri, doğanın eserleri gibi, tamamen birbirinden farklıdır" (Turani, 2017, s.502). Bu farklılıklar sanatçılar için yaşadığı coğrafyaya ait özellikleri sanatta işlemelerine yön vererek, sanattaki doğayı çeşitlendirmiştir. Yerel olarak işlenen doğa görünümlerinin zamanla evrensel bir niteliğe sahip olduğu görülmektedir.

Temel yeryüzü şekillerinden *dağlar*, içlerinde barındırdıkları doğal yaşam zenginliği, yüksek rölyef şekilleri, eğim farklılıkları ve birçok yönü ile sanatçılar için ilham kaynakları olurken, *platolar* yükseklik- alçaklık ilişkileriyle, *ovalar* hafif eğimli ve düze yakın yapıları ile doğanın örtüsünün rengini gösterircesine yalın yüzeyi ile sanatçılar için dikkat çekmektedir. Dağların bir düzlem üzerine yayılmış engebeli bir şekilde akıp giden görüntüsü ve hacimselliği görsel bir değerdir. Sanatta, ovalar ve platolar bu yoğun şekillere nefes aldırarak bir dinlenme sahası olacaktır. Ovalar hafif engebeli yapılar olarak, yüksek yeryüzü şekli olan dağlar ile bütünsel bir denge

kurmaktadır. Ayrıca bahsedilen doğal eğim dengesi, plastik açıdan gözün eser üzerinde dolaşımını sağlayacak bütünsel yapıyı destekleyici niteliktedir.

Dağların, ovaların ve platoların sanatta konu edinilmesinin bir sebebi de heyecan ve hayranlık uyandırmaları olarak düşünülmektedir. Bu şekillerdeki düzlük - eğim farkları, ışık ve gölge etkilerinin doğal bir şekilde dağılmasına olanak sağlamaktadır. Tonlar arasındaki yumuşak geçişler, gölgeler-açıklıklardaki sert geçişler, hem yumuşak ve minimal hem de sert ve kompleks bir etki uyandırmaktadır.

Sanat düş kurulmasına olanak sağlayan bir eylemdir. Bu oluşumlar, sanatta önemli olan heyecan ve denge duyularını hissettirebilecek yapılar olarak görülebilmektedirler. Heyecan duyma durumunu sanatsal alanda yorumlayan Erinç anlatımında: “Sanat, hem bir süreç olarak hem de bir olgu olarak, kimi nesnelerin bizlerde varolan duygu ve heyecan durumlarına uyarlanmasından başka bir şey değildir, başka bir şekilde de yorumlanamaz” (Erinç, 2011, s.53) cümlelerini kullanmaktadır. Ancak yer biçimlerinin sanatta tercih edilmesinin sebepleri sanat değerlerine uyum sağlayan niteliklere sahip olması kadar, anlam, bakış açısı olarak bir ortaklık da barındırmaktadır. Ortak ve bütüncül noktaları: Uzakları görmek, kendi öznel imgelerini doğa aracılığı ile ifade etmek, doğaya duyulan özlemi, coşkuyu veya sakinliği sanatta hissettirmektir.

Seramik; belirli bir derecede pişirildiğinde doğada uzun yıllar dayanıklılığını koruması ile doğada uzun süre kalıcı eserler yapabilmeyi sağlayan, kültür taşıyıcılığı güçlü eserlerin oluşturulmasında kullanılan, tarihten izler taşıyan tanıklar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Seramik sanatının *insan* ve *doğa* ile yakınlığı, gerek insanların yaşama faaliyeti içerisinde olduklarında kullandıkları ilk gereçlerden ve maneviyat yüklenilen eserlerden olmasıyla, gerek toplumun tarihini, kültürünü ve işleyişini anlatan yüzeylerden biri olmasıyla oldukça fazladır.

I.BÖLÜM

TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ VE TANIMLARI

1.1. DAĞLAR

“Kısa mesafelerde önemli yükselti ve eğim farkları gösteren, dar ve derin vadi sistemleri ile yarılmış yüksek yeryüzü şekillerine *dağ* denir” (Doğanay ve Sever, 2016, s.139). Bu yüksek yer şekillerinin oluşumlarını Yerbilim Terimleri Sözlüğü’nde Güney: “ Dağlar kıvrılma sonucu oluşabildiği gibi, kırılma olaylarından sonra ya da magma ocağından yükselen maddelerin yeryüzünde birikmesi demek olan volkan dağları şeklinde ortaya çıkabilirler” (Güney, 2003, s.55) ile açıklamaktadır.

Dağların şekilleniş süreçlerini Ottenheimer:

Dağlar hep bizim gördüğümüz gibi değildi. Bir dağın varlığı milyonlarca yıla bağlıdır. Biçimine bakarak yaşını çıkarabilir, nasıl bir geçmişi olduğu hakkında söz söyleyebiliriz. Alpler’ e benzeyenler aynı onlar gibi genç dağlardır: Tepeleri sivri ve yüksektir; dik yamaçları, iki yandan sıkıca sarılmış derin vadileri vardır. Zaman henüz onları çok biçimlendirmiş değil. Alçak ve yuvarlak tepeleriyle, yumuşak eğimli yamaçlarıyla, Vosges’ lara benzeyen dağlar binlerce yıl önce ortaya çıkmıştır; zaman onları aşındırmış, düzleştirmiş, yıpratmıştır (Ottenheimer, 2013, s. 16) şeklinde anlatmaktadır.

Görsel 1. Vosges Dağı, <https://bit.ly/2xaUJwl> **Görsel 2.** Alpler, <https://bit.ly/2ZEm4DC>

Kıtaların birbirine yaklaşması ile kıvrımların genellikle dik bir şekil aldığı ancak hareketin gücüne göre yatık bir hal alabileceklerini ya da kırılabileceklerini söyleyen Ottenheimer, Himalaya Dağlarının da, Asya Kıtası’yla Hindistan Yarımadası

arasındaki çarpışmadan bu şekilde oluştuğunu aktarmıştır (Ottenheimer, 2013, s.14).

Görsel 3. Everest'i içinde barındıran Himalaya Dağları, Çin-Nepal Sınırı. <https://bit.ly/2J1uluz>

Görsel 4. Erciyes Dağı, Kayseri. <https://bit.ly/2x5qlDU>

Görsel 5. Türkiye'nin Kuzeydoğu ucunda yer alan Karçal Dağı, Artvin. <https://bit.ly/2N6dyfj>

Türkiye, dağ kuşakları bakımından son derece engebeli ve yüksek dağlara sahiptir. Bu engebeli görünümün nedeni şöyle ifade edilmiştir: “Özellikle dağ kuşaklarımızı yer yer dar ve derin olarak yaran akarsular, çok engebeli ve eğimli bir topografyanın ortaya çıkmasını sağlamıştır” (Saya ve Güney, 2014, s.50).

Dağların her birinin gerek oluşmasında ki etken durum, gerek ortaya çıkışından bu zamana şekilleniş süreci birbirilerinden farklılıklar göstererek belirgin olmalarını sağlayan faktörlerdendir.

Kıbrıs' da bulunan Beşparmak Dağları görüntü olarak bir tepe üzerinde ki iniş-çıkış hareketleri ile görülürken, Masa Dağı düz görünümü ile karakteristik özellik kazanan dağlardan olmuşlardır.

Görsel 6. Beşparmak Dağları. <https://bit.ly/31L8kcd> **Görsel 7.** Masa Dağı, Güney Afrika. <https://bit.ly/2Y4HZDJ>

Görsel 8. Alpamayo Dağı, Peru. <https://bit.ly/2x8jVDM>

5.947 m yüksekliğinde olan Alpamayo Dağı, zirvesinde yer alan karakteristik görünümü ile en güzel dağlardan biri olarak görülmektedir.

Karakteristik özellikleri ile dikkat çeken dağlara: Ağrı, Kilimanjaro, Kaçkar, Huanghsan Dağları sayılabilmektedir.

Bunlardan Ağrı Dağları: 5.137m rakım ile Türkiye'nin en yüksek dağı olup , 3.925 rakım ile Küçük Ağrı Dağı'ndan oluşmakta, Türkiye' nin doğu ucunda yer almaktadır. Tazmany'a' da yer alan Kilimanjaro, 5.895 m yüksekliğe sahiptir.

Görsel 9. Büyük Ağrı Dağı ve Küçük Ağrı Dağı. <https://bit.ly/2RugQYe>

Görsel 10. Kilimanjaro ,Afrika. <https://bit.ly/2L6BF14>

Görsel 11. Kaçkar Dağları, Rize. <https://bit.ly/2lzuoyR>

Kaçkar Dağları, 3.937m yükseklik ile Türkiye' nin en yüksek dağlarından sayılmaktadır.

Huangshan Dağları, özellikle Çin resim sanatında ki manzara görünümleri ile aşina olunan dağlardandır.

Görsel 12. Huangshan Dağları, Çin. <https://bit.ly/2N2mlcF>

1.2. PLATOLAR

Platolar: “ Fr. Plateau. Düzlüklerle dağlar arasında yer tutan, genellikle masa yapılı düzlüklere verilen ad”(Güney, 2003, s.168) veya “Çeşitli yükseltilerde yer alabilen, akarsular tarafından derin ya da derince bir biçimde yarılmış, düz veya hafif engebeli yüzeylerdir” (Akengin ve Dölek, 2015, s.206) şeklinde açıklanmaktadır.

Görsel 13. Orta Asya' da yer alan Tibet Platosu. <https://bit.ly/2frmBUM>

Görsel 14. Güney Asya'da yer alan Nepal. <https://bit.ly/2KAcbDs>

Platolar, yerleşim faaliyeti alanında büyük önem taşımaktadır. “Bazı ülkelerin toprakları hemen bütünüyle yüksek platolar üzerinde yer alırlar. Örneğin Tibet ve Nepal, böyledir” (Doğanay ve Sever, 2016, s.139).

1.3. OVALAR

Ova: “Çevrelerine göre çukurda kalmış, çoğunlukla alüvyonla örtülü, eğimi az, akarsuların derine gömülmediği, geniş veya dar düzlük ...” (Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük).

Görsel 15. Çarşamba Ovası, Samsun. <https://bit.ly/2L4A0mp>

Görsel 16. Yeni Zelenda, Cantenbury Ovaları. <https://bit.ly/2Njbxwv>

Görsel 17. Muş Ovası. <https://bit.ly/2Y2qCmF>

Platolar gibi ovalar da, ancak daha büyük bir ölçüde, insanların yerleşme, yaşama faaliyetlerini sürdürdükleri bir alan olarak, dünya nüfusunun önemli bir kısmına yaşam sahası olmaktadır.

Görsel 18. Düzce Ovası. <https://bit.ly/2Xu7gtM>

II. Bölüm:

PLASTİK SANATLARDA TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN KULLANIMI

2.1. TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN SANATSAL ÖGE OLARAK RESİM SANATINDA GÖRÜLEN ETKİLERİ

2.1.1. Paul Cézanne

Sanat hayatında uzun bir dönemden sonra yeryüzü şekillerinden ve doğadan etkilenen Fransalı ressam Cézanne, 1880' lerde başladığı Aix-en-Provence' da yer alan Sainte- Victorie Dağı' nı uzun yıllar pek çok kez resmetmiştir. Pissarro ile çıktığı doğa gezilerinde resim hayatına önemli katkı yapmıştır: “ Cézanne, hem Pontoise hem de Auvers'te Pissarro'yla birlikte çalışırken doğrudan doğaya bakarak çalışmayı ve kendisinden yaşça büyük olan akıl hocasının renk kullanımını ve yorum biçimini öğrendi” (Powell- Jones, 2016, s.18).

Cézanne dağ resimlerinde yağlı boya, guaş, kurşunkalem, suluboya gibi materyaller ile çalışmıştır. Klasik perspektif kurallarını benimsemeyen sanatçı, renkler ile bir uzaklık yakınlık ilişkisi kurmaktadır. Mavi rengi dağların tepelerine koyması gibi, sıcak renkler ile resmin izleyiciye yakın kısımlarını boyamaktadır. Resimlerinde ki bütünlük hissi, ressamların sıklıkla başvurduğu, renklerin yüzey üzerinde ki dağılışı ile de ilgilidir. Sanatçı gökyüzüne koyduğu bir tonu ağacın gövdesinde, yeşil ovaların içerisinde de barındırmaktadır. Onun dağ odaklı eserlerinde renk ve hacimselliğin önem kazandığı, konturların azaldığı görülebilmektedir.

Görsel 19. Sainte- Victorie dağının görünümü. <https://bit.ly/2ZB2Gr9>

Fransa’ da bulunan 1.011 metre yüksekliğe sahip olan dağı Cézanne’ nın uzun yıllar çalışması ile dağ, sanat ögesi olarak daha fazla öneme sahip olmuştur. Cézanne’ ın Sainte- Victorie dağını resmederken amacına değinen Nonhoff: “Cézanne için resim gerçekliği kopyalamak değil, görsel algısına eşdeğer bir yontusal biçim yaratmaktır” (Nonhoff, 2005, s.78) demektedir.

Yalnızca bu dağı konu alan altmış yağlıboya, desen ve suluboya yaptı. Cézanne 1880’ lerde de birkaç kez dağı resmetmişti, ama bu ilk resimlerinde dağı geniş bir ovanın sınırı olarak kullanıyor ve derin perspektifli geleneksel manzara resmi çerçevesinde çalışıyordu. Genellikle önde ağaçlar ya da Bibemus taş ocağının kayaları olurdu ve arka planda, resmin öteki öğeleriyle eşdeğer önemdeki dağa bir geçiş yapılırdı. Cézanne’ ın 1900 dolaylarında yeniden bu konuya döndüğü geç dönem resimlerinde dağ, resmin esas ögesi oldu (Nonhoff, 2005, s.76).

Görsel 20. Cézanne, Sainte- Victorie dağının Bellevue'den görünüşü, 1895 dolayları, Tuval üstüne yağlıboya, 73 x 92cm. <https://bit.ly/2gtwqBN>

Gombrich' in, Cézanne' nın dağ resimlerine yönelik yorumu şöyledir:

Güney Fransa' daki Sainte- Victorie dağının görüldüğü manzara ..., her ne kadar ışık içinde olsa da, küteselliğini kaybetmez. Resim kolay anlaşılabilir bir motif oluşturmanın yanı sıra, derinlik ve uzaklık izlenimini vermeyide başarmıştır. ... Sanatçının fırça vuruşları bile, resimde hâkim olan dikey ve yataylara göre düzenlenmiş, böylece doğal uyum hissi güçlendirilmiştir (Gombrich, 2017, s. 540-541).

Görsel 21. Cézanne, 1902-1904, 69,8 x 89,5 cm. <https://bit.ly/2IYHBQz>

Gökyüzü ve dağ arasında ki ayrımı dağın hafif kontur sahibi olması sayesinde fark ettiren resim de, ovalar da dikey ve yatay fırça izlerine birkaç tane evin çatısı eşlik etmiştir. Gökyüzünde, resmin alt taraflarında egemen olan yeşil rengin fırça izlerine rastlanmaktadır. Cézanne bu resminde soyut resme temas etse de, kompoze ettiği geniş renk fırça blokları ile doğal dengeye sahip izlenimini izleyicide barındırmaktadır.

2.1.2. Ma Yuan

Ma Yuan, 1200 dolaylarında yaptığı çalışmalar ile Çin resim sanatının doğaya bakışını temsil eden erken tarihli çalışmalar yapmış sanatçılardan biridir. Çinlilerin kâğıt ile erken tanışması ve sanatçıların doğaya hayranlıklarının yüzey üzerine aktarılmasının sonucu olan bu resimler, sakinlik ve yalınlık duyguları ile bağdaştırılmaktadırlar.

Görsel 22. Ma Yuan, 1200 dolayları, ipek üstüne mürekkep ve boya, 149.7 x 78.2cm.

<https://bit.ly/2L8rJh8>

Uzun bir süre teknik açıdan doyuma ulaşmalarıyla, doğaya giderek bir gözlem süreci de doğada tamamladıktan sonra, manzaradan akıllarında kalan imgeleri birleştiren Çinli sanatçılar için bu açık hava resimleri uzunca bir süre tutku ögesi olmuştur.

Bulutların içinden çıkıvermiş, tam belirgin bir görünüm verilmeyen dağ doruklarını içeren bir çalışmayı yapmanın o dönemde çok cesurca bir çaba olduğu vurgulayan Gombrich, sanatçının tepelere olan hayranlığını hissederek Çinlilerin sanatta değer verdiği konuları sezinleyebileceğimize değinmektedir (Gombrich, 2017, s.153-154).

2.1.3. Caspar David Friedrich

Caspar David Friedrich romantizm akımının önemli sanatçılarında biridir. Avrupa' da ki romantik sanatçıların varlığından söz ederken Gombrich: Turner' ın çağdaşı Alman ressam Friedrich' in dağ resimlerinin Çin manzara resimlerini hatırlattığını ve onlar kadar şiir ideallerine yakınlaştığını ifade eder (Gombrich, 2017, s.496-497).

Görsel 23. Caspar David Friedrich, *Dağlarda Sabah*, 1823 civarları, 135x170cm.

<https://bit.ly/2X0579S>

“Ressam önünde gördüğünü değil, içinde gördüğünü resmetmelidir” (Turani, 2017, s.501) Friedrich’ in sanat üzerine söylemlerindedir.

Görsel 24. Caspar David Friedrich, Yükselen Sis ile Dev Dağların Manzarası, 1820 civarları, Tuval üstüne yağlıboya. <https://bit.ly/2ZCB3Oj>

Kozlu, Friedrich’ in sanatının doğa ile ilişkisine değinmiştir:

Doğaya resimlerinde ayrıcalıklı bir yer veren Caspar David Friedrich için doğup büyüdüğü toprakların resmini yapmak oldukça önemlidir. Sanatçı, Kuzey Almanya’ ya ait doğa görüntüleri ile hava değişimleri, mevsim dönümleri yani doğaya ait olaylara yaptığı şahitliği eserlerinde yansıtır (Kozlu, 2018, s.30).

2.1.4. Joseph Mallord William Turner

Romantizm akımının bir diğerk önemli ismi İngiltereli William Turner, kullandığı uysal renkler, yumuşak geçişler ile masalsı bir etki yakalarken, sis etkisinin görsel değerlerine arayış yapmıştır (Görsel 25-26). Turani sanatçıdan: “Turner ve Caspar David Friedrich’ te görüldüğü üzere, manzara resminde bir uzak diyarlar özlemi, ortak duygu idi” (Turani, 2017, s.508) sözleriyle bahsetmektedir.

Turner, Avrupa kıtasını dolaşarak yaptığı eskizlerinden esinlenerek büyük boyutlu tuvallere çalışıyor; çalıştığı konuyu da genelde bir atmosfer içinde eriterek kompozisyonunu gerçekleştiriyordu. Doğanın renk, ışık, sis, pus, nem gibi değerler arasında yiten görüntüsünün yanında sanatçı, yaşadığı döneme ait olguları da resminin içine taşımıştır (Kozlu, 2018, s.33).

Görsel 25. Joseph Mallord William Turner, *Dağ çalışması: Kuzey Galler*. 247 x 418 mm, kâğıt üstüne suluboya ve grafit, 1799 civarları, (tate). <https://bit.ly/2KvKnA9>

Görsel 26. Joseph Mallord William Turner, *Dağların Zirveleri*, kâğıt üzeri suluboya, 243 x 307 mm, 1836, (tate). <https://bit.ly/2N3Zrao>

2.1.5. Van Gogh

Auvers ovasını defalarca resmeden Van Gogh, resimlerinde salt ve canlı renkler ile dikkat çekmiştir, sanatçı doğayı olduğu gibi değil, kendi üslubu ile resmetmiştir.

“Üç boyutlu gerçeklik” denen şeyi, yani doğanın bir fotoğraf gibi aynen resmedilişini pek umursamıyordu. Eğer gerekirse, nesnelere görünüşünü abartmaktan ve hatta değiştirmekten çekinmiyordu” (Gombrich, 2017, s. 548).

Kullandığı canlı renkler ile oluşan resimleri Rönesans' tan beri uygulanagelmekte olan hava perspektifine aykırıdır. İzleyenin görme alışkanlığına ters bir durum yaratan sanatçı, nesnelere gerçekliği kendi duyguları ve heyecanı ile yansıtmıştır. ... Sanatçının doğa resimleri taklit olmanın ötesine geçerek hislerin, duyguların birer yansıması olmuşlardır (Kozlu, 2018, s.39-40).

Görsel 27. Van Gogh, *Bulutlu Gökyüzü Altında Auvers Buğday Alanları*, 73 x 92cm, 1890 dolayları.

<https://bit.ly/2Y3lfDS>

2.1.6. Veysel Günay

Trabzon'lu Günay, yaşadığı çevreden ilham alarak resimler yapan, sanatında gördüğü, yaşayarak deneyimlediği değerleri işleyen sanatçılardandır.

Sanatçı ile yapılan bir röportajda sanatçı yaşadığı yerlerden: Zigana' da ki dağlar, evler, gökyüzü, Ankara ve çevresi, Ege ve çevresinden görüntüler ile seriler yaptığını söylemektedir (Başar, 2017, s. 62).

Günay, sanatını şu sözler ile ifade etmektedir:

...benim aşağı yukarı profesyonelce 50 yıllık resim serüvenime bakıldığında konu olarak bütün resimlerimin çevreden yapıldığı görülür. Çevremden aldıklarım da hep ortamla ilgilidir. ... Yani ben neyi yaşayıp neyi paylaşmışsam onların resmini yaptım (Başar, 2017, s. 62).

Görsel 28. Veysel Günay, *Kızılağaç obası*, 97 x 138cm, Tuval üzerine yağlıboya, 2007.

<https://bit.ly/2Le90ka>

2.1.7. Turan Erol

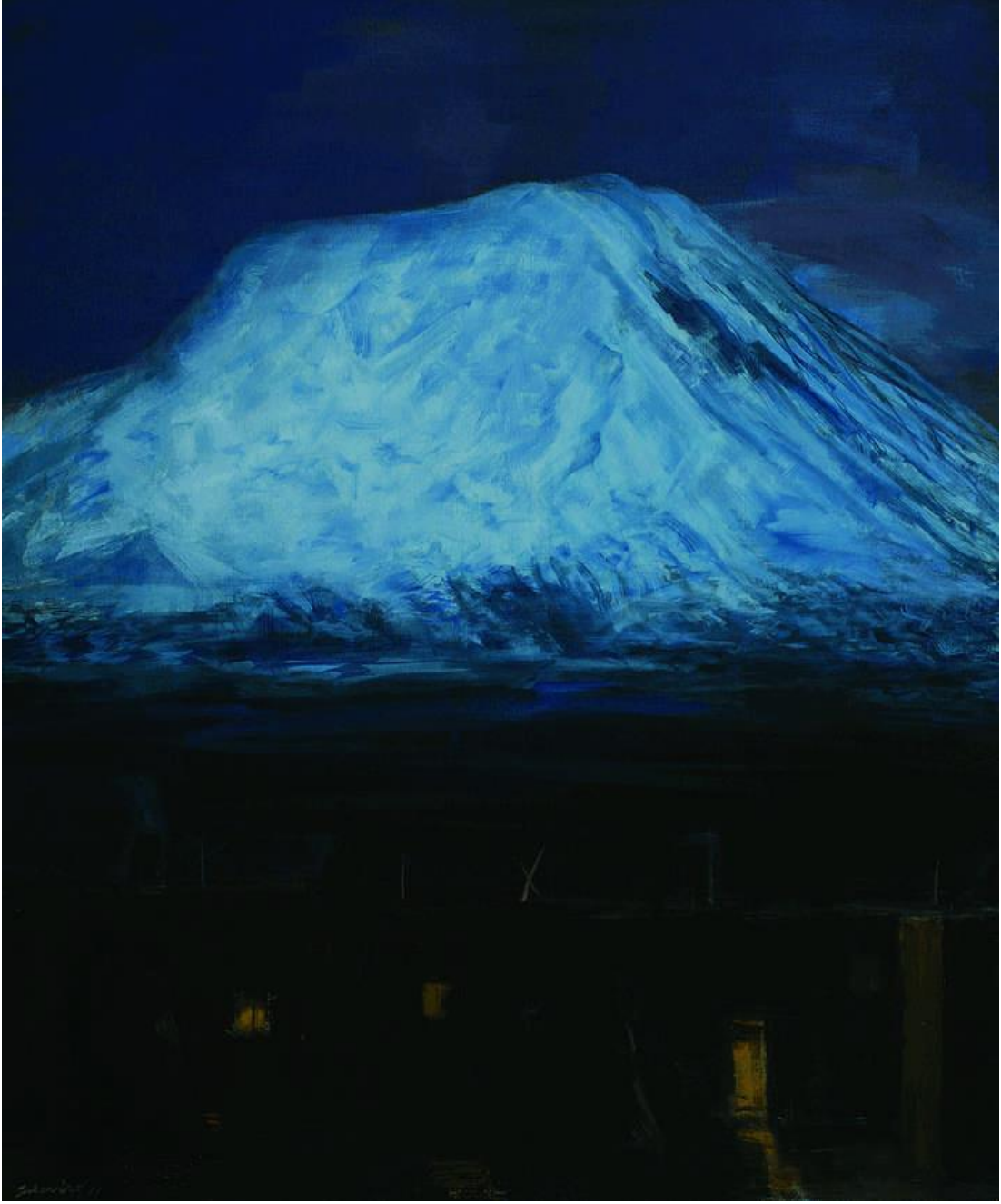
Milâs' lı sanatçı, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun atölyesinde yetişen sanatçıların kurdukları Onlar Grubu'nun üyelerindedir. Amacı yerel ve çağdaşı aynı çizgide yansıtmak, kendi yerelini göz ardı etmeyerek sanat yapmak, bu değerleri sanata katmak olan bu grup, uzun yıllar Turan Erol' un sanata bakışını doğaya ve yaşadığı coğrafyanın izlerine çevirmiştir.

Görsel 29. Turan Erol, Milas, *Akdağ*, 17x25cm, 1942. <https://bit.ly/2Kwebwp>

Türk resim sanatında önemli bir yere sahip olan sanatçının üslubundan bahsederken Ergüven şu ifadeleri kullanmıştır:

Erol, ...resimleri hakkında söz almak isteyenleri yarı yolda bırakmayacak denli saydamdır. Yapıtlarında bilinçli olarak hızla geçiştirip tamamlamayı izleyicinin bilinç ve yaşantı niteliğine bıraktığı bölümler yeterince doğrular bunu; ve bu da Türk resminde nicedir hak ettiği yer konusunda fazlasıyla aydınlatır bizi (Ergüven, 2018, s. 45).

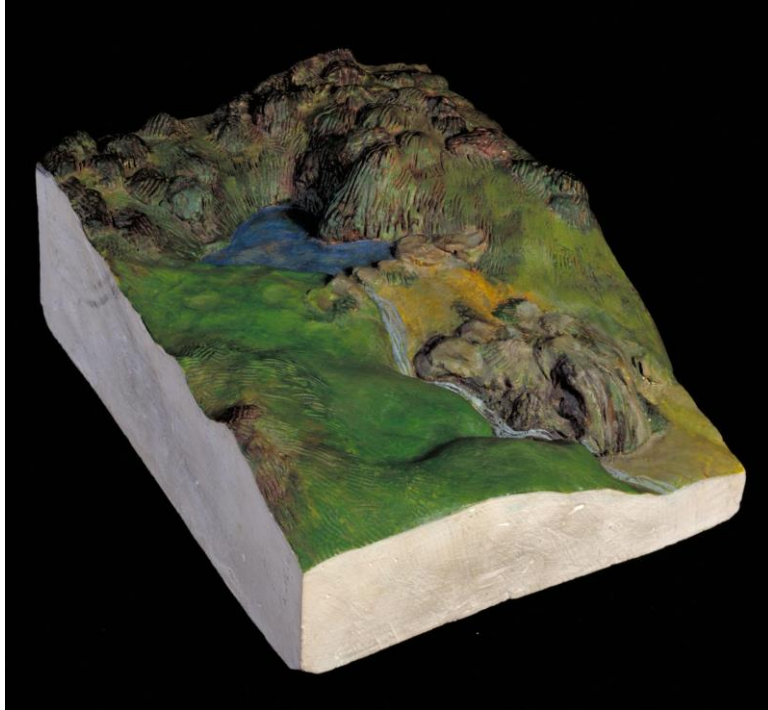
Görsel 30. Turan Erol, *Ağrı Dağı*, 120 x 100 cm, 1999. <https://bit.ly/2Xulmvk>

Sanatçının, *Ağrı Dağı* adlı tablosunda görüldüğü üzere, yüzeyin yarısına hâkim olan dağ, yüzeyin genelinde baskın olan karanlığı aydınlatırken, vurgulanan bir sanatsal öge olmuştur.

2.2. TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN SANATSAL ÖGE OLARAK HEYKEL SANATINDA GÖRÜLEN ETKİLERİ

2.2.1. Richard Long

İngiltereli sanatçı Richard Long, doğaya olan saygı yüklü bakış açısıyla, yaptığı çalışmalarıyla çok önemli bir isim olarak bilinmektedir. *Zeminden bir kare* adlı eserde, gerçekçi bir minyatür yaklaşımı ile ele aldığı coğrafya parçasını çalışmıştır. İlerleyen yıllarda çalışmalarını doğa üzerinde yaptığı doğal sürece teslim olan ve doğanın parçalarını galerilere taşıyan düzenlemeleri ile arazi sanatında büyük bir önem kazanmış, arazi sanatının önemli temsilcilerinden olmuştur. Yaptığı çalışmalar ile sanat ile doğanın birlikteliğine farklı bir görünüş kazandırmıştır.

Görsel 31. Richard Long, *Zeminden bir kare*, Boyanmış alçı, 95 x 32 x 27 cm, 1966 dolayları, (tate).

<https://bit.ly/31PFcQL>

2.2.2. Anish Kapoor

Hindistan kökenli olan ancak Londra'da yaşayan Kapoor, çağdaş sanatta adını önemli büyüklükte duyurmuş bir sanatçı olarak, özellikle devasa büyüklükteki eserleri ile tanınmaktadır. Geometrik, deforme edilmiş, soyut, sanatında kullanmakta olduğu biçimlerdir. Dağ temalı pek çok çalışması bulunan sanatçının, *Kutlamak için sanki kırmızı çiçeklerle açan bir dağ keşfettim* adlı eserinde sanatçı kırmızı renk pigmentler ile geometrik ve yalın, yapay bir dağ imajı sağlamıştır. *Dağ* adlı eserinde (Görsel 33) ise renk ve dokusal bütünlük farklılık göstererek, izleyicisine gerçekçi bir dağ imajı sunmaktadır.

Mumbai kökenli sanatçı için Çarmıklı: "Renkli pigmentler, Kapoor' un ülkesi hakkındaki kültürel belleği ile alakalı" (Çarmıklı, 2018, s.260) diyerek kökleri ile sanatını buluşturan sanatçıdan bahsetmektedir.

Görsel 32. Anish Kapoor, *Kutlamak için sanki kırmızı çiçeklerle açan bir dağ keşfettim*. Pigmentler, tahta, alçı, 970 x 762 x 1600 mm, 330 x 711 x 813 mm, 210 x 153 x 470 mm, 1981,(Tate).

<https://bit.ly/2AZpeIJ>

Görsel 33. Anish Kapoor, *Dağ*, Dökme Demir, 285 x 420 x 210cm, 1994. <https://bit.ly/2XvJKMZ>

İstanbul’ da, Sabancı Müzesi’nde de işleri sergilenen Kapoor için Banu Çarmıklı: “Güç ve enerjiyi heykellerine ustalıklı yansıtan sanatçı onlarla kutsal bir dünya yaratırken, kullandığı sanatsal dilin yalınlığı onu diğer meslektaşlarından farklı kılıyor”(Çarmıklı, 2018, s.260) ifadelerini kullanmaktadır.

2.2.3. Kylie White

Los Angeles' da açtığı “6 Önemli Yer Şekilleri” adını verdiği sergide çelik, granit, bronz gibi materyaller ile çalıştığı eserlerini sergileyen sanatçının işleri doğal bir kaya parçası görünümü ile yer şekillerini, dağ görünümünü ele alması, metal ile buluşturarak, mesafeli bir kombin oluşturması ile anlatılabilmektedir.

Görsel 34. Kylie White, *Six Significant Landscapes* Serisinden Çalışma, çelik, emaye, granidiorit ve bronz, 52 x 64 x 16cm. <https://bit.ly/2Xs1oRO>

Görsel 35. Kylie White, *Six Significant Landscapes* Serisinden Çalışma, çelik, emaye, granidiorit ve bronz, 52 x 64 x 16cm. <https://bit.ly/2Xs1oRO>

2.2.4. Yasuaki Onishi

Basit gereçler ile oldukça ilgi çekici ve farklı bir görünüm sağlayan sanatçının eserleri yapıştırıcı, plastik kâğıtlar gibi materyaller ile oluşmaktadır. Eserlerinin hafifliği ve inceliği dağların, yer şekillerinin hacimselliğine zıtlık oluşturmaktadır. Bir gereç olarak kullanılan yapıştırıcı ile heykellerini yapan sanatçı ışık ve gölge eşliğinde farklı bir atmosfer oluşturmaktadır. Havada, hafif, görünebilir kavramları eserlerini anlatmak için kullanılabilir.

Yasuaki Onishi' nin pratik ancak büyük heykellerinin yapılışı: yüksek bir yerde asılı duran ipliklere sıcak silikon gibi bir yapıştırıcı maddeyi aşağıya, yapacağı modelin üstüne örtülmüş olan plastiğe doğru sıkmasıyla oluşup, maddenin düşerek plastiğe tutunmasıyla tamamlanmaktadır.

Görsel 36. Yasuaki Onishi, Yapıştırıcı, *Hacmin Zitti*, Plastik Yaprak Ve Diğer Materyaller.

<https://bit.ly/2FknVWv>

2.3. TEMEL YERYÜZÜ ŞEKİLLERİNİN SANATSAL ÖGE OLARAK SERAMİK SANATINDA GÖRÜLEN ETKİLERİ

2.3.1. Wang Shengli

Çin sanatında önemli bir yer tutan *dağlar*, Çinli sanatçı Wang Shengli için de çalışmalarının konusu olacak sanatsal bir alan olmuştur. Tabandan yukarıya doğru daralan eserlerde sırsız bünye dikkat çekmektedir. Sanatçının eserlerinde dağlar eğim ve çıkıntılar ile birbirine bağlanmış bir biçimde değil, bir kütle üzerinde detaylı, eğime sahip yükselti ile kendini göstermiştir. Çalışmalarında detayın çokluğu, inceliği formun ana hatlarının yalınlığı ile birleşmiştir. Bu nedenle çalışmalarında denge olduğu yorumlanabilmektedir.

Görsel 37. Wang Shengli ve seramik çalışmaları. <https://bit.ly/2Neq7oC>

Görsel 38. Wang Shengli Seramik Çalışması. <https://bit.ly/2Fqogaa>

Aşınma ve yığılma izleri taşıyan eserinde, dik açı oluşturan çizgisel dokular yoğun olarak kullanılmıştır. Sanatçı, kili parçalar halinde ve toz olarak forma serperek doğal bir doku yakalamıştır. Böylece, doğal bir taştan yapılmış bir dağ formu izlenimini seramik çalışmasında sağlamıştır.

Görsel 39. Wang Shengli. <https://bit.ly/2Fqogaa>
<https://bit.ly/2Fqogaa>

Görsel 40. Wang Shengli.

Wang Shengli bu eserinde (Görsel 39) organik, detaylı dokular ile sağladığı taşı yaklaşımdan biraz uzaklaşarak yalın, çizgisel ve bütüncül bir doku ile dikkat çekmektedir.

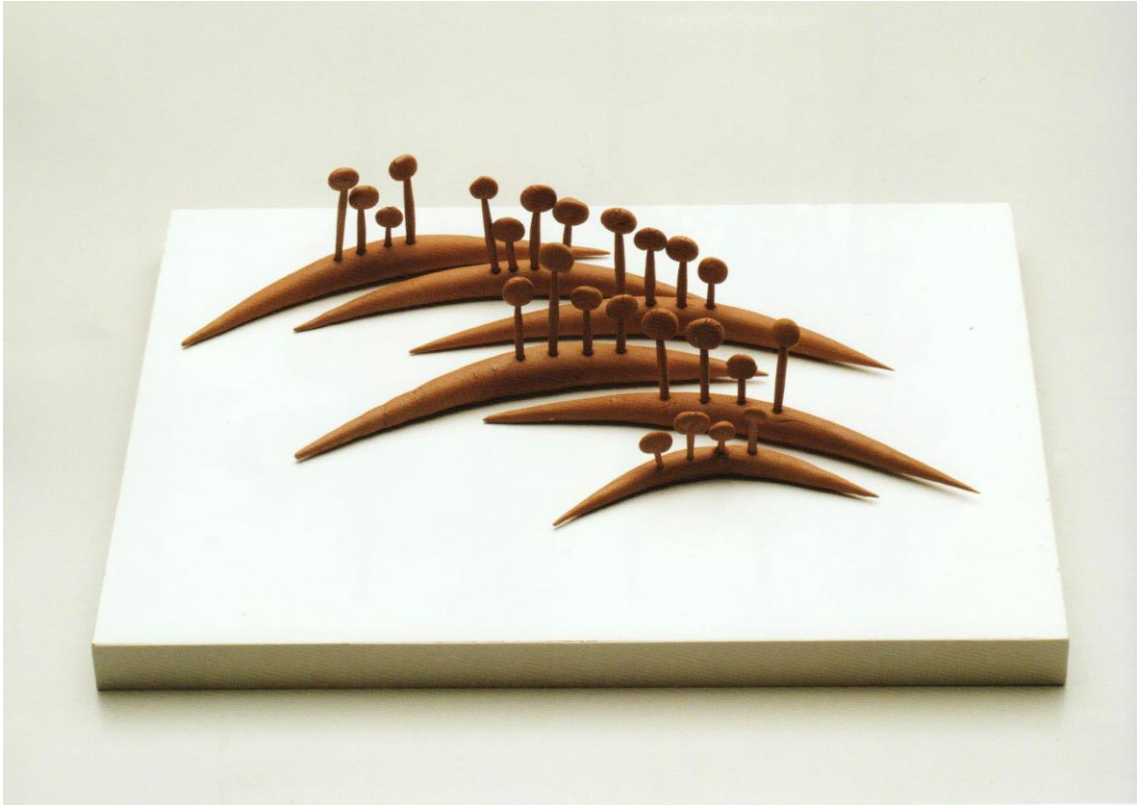
Pembe ve yeşil rengini buluşturduğu çalışmasında ise organik dokular ile yakalanılan doğal görünüme, özellikle pembe renk pigment ile yapay bir görünüm katılmıştır.

Çinli sanatçının, dağ formunu gerek detay bakımından gerek formun hatları bakımından özgün bir biçimde yakaladığı söylenebilmektedir.

2.3.2. Hüseyin Özçelik

Özçelik, çalışmalarına doğanın topoğrafik çizgisel değerlerine yönelik yorumunu katmaktadır. Türkiye Seramik Sanatı'nda 100' e yakın duvar panosu seramikleri ve doğanın izlerine gönderme niteliği taşıyan formları ile tanınmıştır.

Görsel 41'de görülmekte olan eserinde; ovaları, köyleri yorumlayarak, yalın bir üslup ile sır kullanmadan sanata aktarmıştır. Yatay çalışmanın üzerinde yer alan detaylar; insanlar ve yaşamları için ovaların, yaşam alanlarının önemini hatırlatıcı nitelikte yorumlanabilmektedir.

Görsel 41. İsimsiz, 20 x 25 x 7 cm, 2011, Hüseyin Özçelik Kişisel Arşiv.

2.3.3. Robyn Phelan

Robyn Phelan, Çin manzaralarından etkilenen ve onları çalışmalarına aktaran bir seramik sanatçısıdır. Çin manzaralarında ki eskize ait, çizgisel süslemeler çalışmalarında görülmektedir. Dağ formları üzerine tekrar dağ veya ağaç vb. desenleri çıkartmaları çalışmalarının beyaz yüzeyine aktararak kobalt rengi ile süslemektedir. Formları yalın biçimde, pürüzsüz olmayan bir dokuya sahiptir. İkinci çalışmada (Görsel 43) sanatçı farklı büyüklüklerde tepeleri ele almış ve tepelerin üzerinde dağcılar resmetmiştir.

Görsel 42. Robyn Phelan, *Dağda Dağ*, 27 x 45 x 15cm, Porselen, kâğıt çamuru, sır ve çıkartma, 2009.

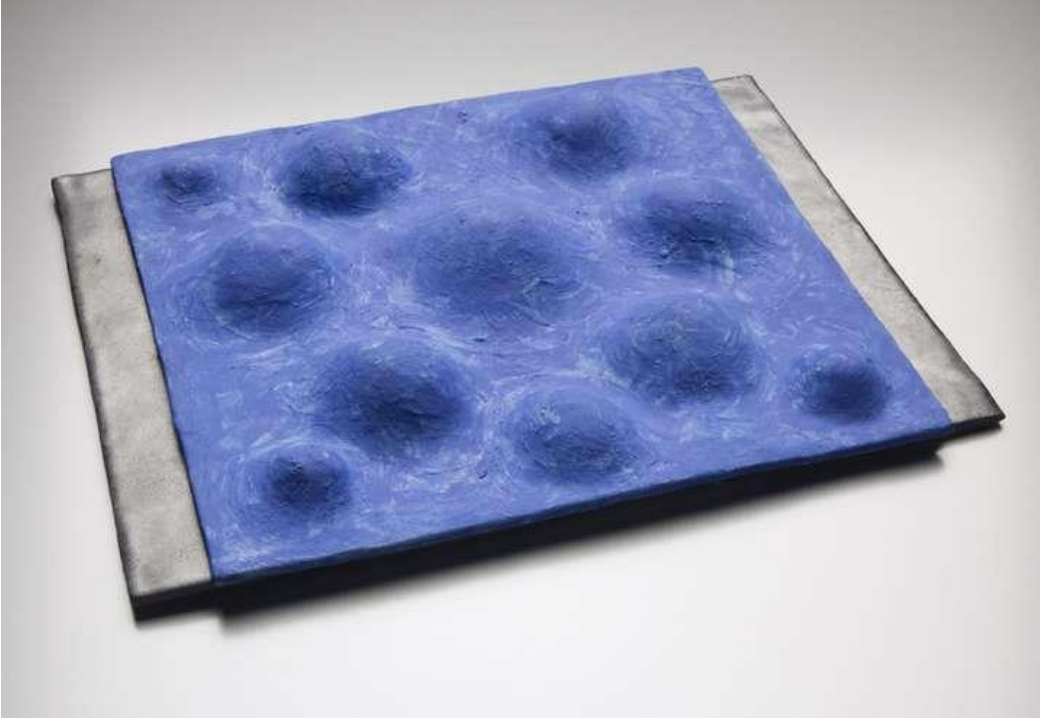
<https://bit.ly/2J0Jv3m>

Görsel 43. Robyn Phelan, En uzun yükseklik:32cm ve çeşitli genişlikler, kâğıt porselen çamuru ve kobalt oksit, 2009. <https://bit.ly/2WXalbZ>

2.3.4. Maria Bofill

İspanyalı seramik sanatçısı Maria Bofill' in çevresel öğeleri sanata aktarırken yalınlık ve dinginlik temaları ile temasta bulunduğu gözlemlenmektedir. Minimal bir üslup ile çalışmalarını yapan Maria Bofill, *Mavi tepeler*, *Dağ*, *Yer şekilleri* adlı eserlerinde görüldüğü üzere; oldukça küçük boyutlarda büyük boyutlu şekilleri anlatma çabası içerisinde bulunmuştur. Kusursuz bir görünümünden ziyade, doğal bir tavır sahibidir. *Mavi tepeler* ve *Yer Şekilleri* adlı eserlerde bırakılan izler buna bir kanıt niteliğindedir. Minimal dokular, küçük boyutlar, yumuşak eğimler onun çalışmalarını tanımlayıcı özelliklerden birkaç tanesidir.

Görsel 44. Maria Bofill, *Mavi Tepeler*, 4 x 33 x 25 cm, Porselen. <https://bit.ly/2WXaK3B>

Görsel 45. Maria Bofill, *Mont – Serrat* - , 52 x 34 x 20 cm, Porselen. <https://bit.ly/2IBkvAR>

Görsel 46. Maria Bofill, *Yer şekilleri*, 7 x 24 x 20 cm, Porselen. <https://bit.ly/2N5YK05>

2.3.5. Penny Withers

Sanatçı, İngiltere’de seramik sanatçısı olarak çalışmaktadır. Farklı sırların birbirleri ile buluşma noktası yaratacak şekilde yüzeye uygulaması ile özel renkler, yumuşak geçişler elde etmesi çalışmalarının dikkat çekici noktalarındandır.

Penny Withers’ in bu örneklerinde, rapordaki önceki seramik örnekler de görüldüğü gibi form üzerinden inşa edilmiş yeryüzü biçimleri yoktur. Bu çalışmalar form üzerine sırlar ile doğal bir manzara havası sağlamaktadır. Yani burada sır, ifade görevini üstlenmektedir.

Görsel 47. Penny Withers, *Minyatür Yer Şekilleri*, 12 x 12 x 4cm. <https://bit.ly/2KvzDSk>

2.3.6. Tuğrul Emre Feyzoğlu

Emre Feyzoğlu, Türkiye Seramik Sanatı' nda gerek dokusal çalışmaları gerek figürün birincil planda olduğu çalışmaları ile tanınmıştır. Sanatçı, alışma sũrecinde doğadan, yaşadığı coğrafyadan, yerel dokunuşlardan eserlerine aktarım yapmıştır. Feyzoğlu' nun bu eserleri, dağların sahip olduğu doğal aşınma ve taşsı dokunun izlerini taşımaktadır. Çalışma (Görsel 48); zıt renk bünyelerin buluşturulduğu, yeryüzũ şeklinin sırsız bitişi ile organik manzaranın desteklendiği, ağdaş bir yorumlamadır.

Görsel 48. Emre Feyzoğlu, Kapadokya serisi, Emre Feyzoğlu Kişisel Arşiv.

III. Bölüm:

KİŞİSEL UYGULAMALAR

Sanat bir insan eylemi olarak, insanın yaşamını şekillendiren etmenlere, coğrafyasına, kültürüne sıkı bağlarla bağlıdır. Ancak yaşadığımız alanın içerisindeyken, uzaklaştığımız ve aradığımız yapılar vardır. Bu bahsedilen, özlemi duyulan yapı doğadır.

Doğa, devamlılığa ait güçlü yapısı ile her an bizi şaşırtmaya devam etmektedir. İnsan eli dokunmamış, bozulmamış doğa her zaman için bir çekim alanı, cazibe alanı olmuştur. Ancak ne yazık ki bu alanların azalmakta oluşu, insanın düşüncesizce, alternatifini araştırılmadan, fiziksel gereksinimlerini gidermek amacıyla doğaya zarar verdiği, devamlılığı bozucu eylemler içinde olduğu aşikârdır.

Sanat çalışması raporu kapsamında, bozulmamış ve tahrip edilmemiş yeryüzü şekilleri konu edinilerek eserlere dönüştürülmeye çalışılmıştır. Koşulsuz, karşılıksız yapısıyla insana yaşam alanı ve esin kaynağı olmaya devam eden doğadan, izler taşıyan eserler oluşturulması amaç edinilmiştir. Dağlar; engin yapısı, büyüklüğü, bizi sarmalayan özellikleri ve hayranlık uyandıran görünümü ile bize güven duygusunu hissettiren oluşumlardır. Ovalar, sonsuz yeşil görünümü ile doğa ve insanı seyretme eyleminde dahi birleştiren mütevazı yapılardır.

Sanat ise, özlemi duyulan yapıları yakınlaştıracak güçtedir. Bu kapsamda, ortaya çıkarılmaya çalışılan yeryüzü şekilleri, bizi kavrayan yapısı ile eserlere dönüştürülerek duygulara aracı olacak şekilde oluşturulmuştur.

Görülen doğal görünümlerin, sürekliliği, gelecek nesillere aktarımı için korunması, uzak görülen güzel oluşumların mekânlarda, yakında yer bulması bu çalışmanın bakış açısında yer almaktadır. Çalışmalarda; dokuya ışık gölge işlevselliği bakımından yer verilmiş, çizgisel değerler ve form ön planda kullanılmıştır. Sırsız çalışmalar, yalın ve mesafesiz bir yaklaşım içerisindedir. Formların tamamı elle şekillendirilmiştir.

3.1. UZAKLARI YAKINA GETİRMEK

Tüm canlılar için öneminin aşikâr olduğu dağlar, uzaktan görünüşleri ile dahi insana huzur ve güven veren doğal yapılardır. İç bükey hareketlerin sanatta çizgisel değerlere dönüşmesi ile formun bir düzlem üzerinde incelerken yer edinen kütleli görünümü estetik açıdan sanatsal değerlerde de karşılık bulmaktadır.

Uzakları yakına getirmek: doğanın güzelliklerini, mesafeleri aşarak, sanatçıdan seyirciye yapıcı ve samimi bir biçimde, yaşam alanlarımıza getirerek, yaşadığımız bu sahalara yapılan sanatsal bir güzelleştirme. Mekânlarımızdan dış dünyaya bakıldığında görülmesi arzu edilen, görüldüğünde iç huzur sağlayan yapılar, sanatçının seramik üzerine eskiz ve uygulama süreçlerini bu çalışmada buluşturmuştur.

İki boyutlu algı ile seyirciyle buluşan eskiz çalışmalarının formlara aktararak, üç boyutlu algıda seyirciye yaklaşması özelliği, uzakları yakına getirmek kavramının destekleyicilerinden biridir.

Çalışma üç adet seramik karo üzerine eskiz çalışması ve beş parça dağ formundan oluşmaktadır. Bisküvi pişirimleri 1000° C'de gerçekleştirilmiştir. Karolar sır altı siyah renk kalem boya ve sır altı pigment boyalar ile çalışılmıştır. Seramik eskizler ile bütünlük oluşturması için bir seramik form mavi bünyeden oluşturulmuştur.

Görsel 49. *Uzakları Yakına Getirmek.* 180x 25 x90cm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 50. *Uzakları Yakına Getirmek*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 51. *Uzakları Yakına Getirmek*, detay, formun ölçüsü;

40 x 9 x 16 cm'dir. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 52. *Uzakları Yakına Getirmek*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 53. *Uzakları Yakına Getirmek*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Seramik karolar; 20 x 20 cm ölçülerde olup, 30 cm genişlik, 30 cm yükseklik ve 5 cm derinliğinde olan tahta çerçevelere yerleştirilmişlerdir. **Görsel 54'** de görülen iç kıvrım hareketleri, **Görsel 55'** de görülen seramik formlara yansıtılmaya çalışılan çizgisel değerlerdendir.

Görsel 54. *Uzakları Yakına Getirmek*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 55. *Uzakları Yakına Getirmek*, Detay Görünüm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 56. *Uzakları Yakına Getirmek.* Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 57. *Uzakları Yakına Getirmek.* Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 58. *Uzakları Yakına Getirmek,* detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

3.2. UZAKLARI YAKINA GETİRMEK II

Mekânlarımızdan bakıldığında görülme olasılığı azalmakta olan dağ görünümleri, silüet biçiminde ele alınmaya çalışılmış, mekânda seyircinin bakış açısının olduğu yere, göz hizasına konumlandırılmıştır. Bu çalışma ile varılmak istenen nokta; seyircide, doğanın yarattığı sevgi, sempati ve huzurun bir kısmını sanat ile sağlamaktır. Sanat çalışması raporu kapsamındaki her çalışmada olduğu gibi, insanlığa yakınlığı ile mesafesiz bir malzeme olan seramik ile yalın görünümler eşliğinde yaşam alanlarına *minimal* dokunuşlar yapmaktır.

Duvara yerleştirilen çalışmada; mavi seramik (1000° C) ve stoneware (1200° C) bünye kullanılmıştır.

Görsel 59. *Uzakları Yakına Getirmek II.* 47x4x2cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 60. *Uzakları Yakına Getirmek II*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 61. *Uzakları Yakına Getirmek II*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

3.3. YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

Uzaktan bakıldığında bir bütün olarak uyum içerisinde görülen doğal yapıların her birinin farklı karakteristik özelliği bulunmaktadır. Yeryüzünde bulunan temel yer şekillerinin kendi içlerinde bulunan yükseklik eğim ilişkisi; bir zıtlık olarak değil, farklı ve bütünsel olarak işlenmiştir. Farklılıklar, bütünlük söz konusu ise avantaj olarak değerlendirilmektedir. Formların bir kısmında, yüksek eğimler ve düzlükler bir arada ele alınmıştır. Yedi formdan oluşan çalışmada farklı bünyeler kullanılmıştır. Beş formun bisküvi pişirimi 1000° C' de yapılmıştır.

Görsel 62. *Yeryüzü Şekilleri.* 70 x 20 x 130, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 63. *Yeryüzü Şekilleri*. Detay, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 64. *Yeryüzü Şekilleri*. Detay, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 65. *Yeryüzü Şekilleri.* Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Bu formun bisküvi pişirimi ise Anagama fırında yapılmıştır (1250-1300° C). Pişirimden sonra çalışma doğal bir parlaklık, renk ve noktali görünüm kazanmıştır.

Görsel 66' da yer alan formda; keskin kenarlar oluşturulmuş ve taşsı dokular antrasit rengi sır altı pigment boya ile desteklenmiştir.

Görsel 66. *Yeryüzü Şekilleri.* Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 67. *Yeryüzü Şekilleri.* 40 x 17 x 9 cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Çalışmayı oluşturan bir diğer forma bakıldığında; yüksekte kalmış düzlük, plato formu üzerine yorumlandığı görülmektedir. Uzayıp giden görünümün dokusu, çizgisel hareketler ile oluşturulmuştur.

Görsel 68. *Yeryüzü Şekilleri.* Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 69. *Yeryüzü Şekilleri*, detay görünüm, porselen, 1200° C' de pişirilmiştir, formun ölçüsü; 44 x 18 x 16cm'dir. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 70. *Yeryüzü Şekilleri*, porselen bünye ve şamotlu siyah bünye, farklı açıdan detay görünümü. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 71. Yeryüzü Şekilleri formlarından; farklı açıdan detaylı görünüm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv

Görsel 71’de görülmekte olan form, gri- beyaz kil ile çalışılmış; görsel hareket tek bir yerde, yüksek noktada kullanılarak vurgu oluşturulmaya çalışılmış, antrasit renk sır altı pigment ile desteklenmiştir. Görsel 72’de ise, formun dokuları antrasit renk sır altı pigment ile desteklenmiş ve gri-beyaz kilden oluşan 1200°C pişirimi yapılan seramik üzerine yerleştirilmiştir.

Görsel 72. Yeryüzü Şekilleri formlarından; farklı açıdan detaylı görünüm. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

3.4. OVA VE PLATO

Çalışma; dağların hayranlık uyandırıcı görünüşlerinin yanında, mütevazı ve huzur duygularını hissettiren ovalardan etkilenerek yapılmıştır. Ovalar, düze yakın yapıları ile sonsuz görünümde olan doğanın güzelliklerindedir. Bu doğal nefes aldırıcıların, yeşil renk eşliğinde, yüzey seramiklerinde işlenmesi uygun bulunmuştur.

Çalışma karo ve uygulama olmak üzere üç parçadan oluşmaktadır. Seramik karoda; sır altı siyah renk oksit kalemi, sır altı pigmentler ve koruyucu vernik kullanılmıştır.

Görsel 73. *Ova ve Plato*. 30x 5x 30cm Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 74. *Ova ve Plato*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Ova ve platolar küçük boyutlu çalışmalar olarak, beraber yorumlanmıştır (Görsel 75). Ovalar yalın biçimde yorumlanmış, platolara derinlik kazandırılmıştır. Çalışma; stoneware (1200°C) ve şamotlu beyaz bünyeden (1000° C) oluşmaktadır. Platolara yeşil renk pigment boya; sür sil tekniği ile uygulanmıştır.

Görsel 75. *Ova ve Plato*. 24x5x30cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

3.5. DAĞ VE SANATÇI

...Uzaklar denince dağlar aklıma gelir
Dağlar olsa da olmasa da
Dağsız uzak yoktur bana sorarsan
Dağlar arada olmasa da

Özdemir Asaf

Dağ ve sanatçı çalışması, eskiz arayışları ve uygulama ile sanatçının aktarım sürecine tanıklık etmektedir. Kâğıt zerine yapılan eskizde aranan çizgisel değerler, seramik formda karşılık bulmaktadır.

Metal kaide üzerinde bulunan seramik formun, 1040° C de bisküvi pişirimi yapılmıştır, beyaz-gri kilden oluşmaktadır. Yerleştirilmiş beyaz dağlar ise; stoneware bünye olup 1200° C de bisküvi pişirimi yapılmıştır.

Görsel 76. *Dağ ve Sanatçı*. 180 x 80 x 25 Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 77. *Dağ ve Sanatçı*, detay. 30x 13 x25 cm, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 78. *Dağ ve Sanatçı*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 79. *Dağ ve Sanatçı*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 80. *Dağ ve Sanatçı*, detay. Sağ tarafta görünen, küçük dağların alan ölçüsü; 18x 12 x 4cm'dir. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 81. *Dağ ve Sanatçı*, 52 x 40 cm, kâğıt üzerine tükenmez kalem, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 82. Dağ ve Sanatçı Detay, Hilal Küçük Kişisel Arşiv.

3.6. DAĞ VE SANATÇI II

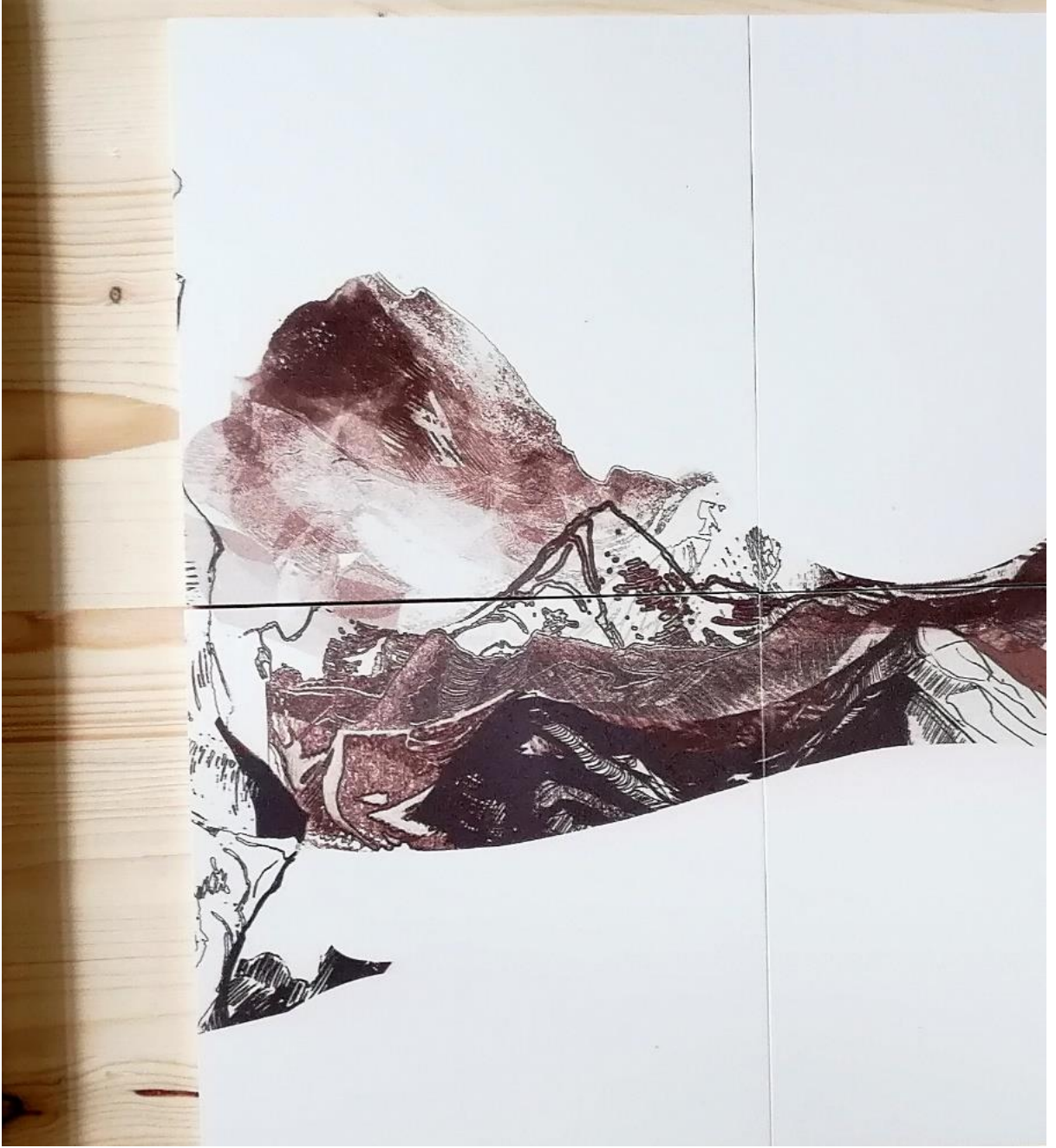
Bu çalışmada; doğal görünüm, içsel arayış ardından çağdaş yollar ile ifade edilmeye çalışılmıştır. **Görsel 82**'de görülen kâğıt üzerine uygulanan eskiz çalışmasının taranarak, dijital ortamda temel sanat değerlerine ve konunun estetiğine bağlı kalarak düzenlenmiştir. Düzenlenen görüntü, altı adet 20 x 20 cm boyutlarındaki seramik karoların üzerine baskı tekniği ile uygulanmıştır. Çizgiler, kıvrımlar zıt renklerle belirginleştirilmiştir.

Görsel 83. *Dağ ve Sanatçı II.* 80 x 5 x 60, Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 84. *Dağ ve Sanatçı II*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

Görsel 85. *Dağ ve Sanatçı II*, detay. Hilal Küçük, Kişisel Arşiv.

SONUÇ

İnsanlık ihtiyaçlarını karşılayacak kaynağı, çabasız ve kolay denebilecek bir yoldan karşılama amacı doğrultusunda doğaya bakışını şekillendirmiştir. Geleceği koruma, yeni kuşaklara el dokunmamış alan bırakma hassasiyeti hissedilmez ve uygulanmaz ise; güzel sanatlara, fikirlere ilham olan bu harika, canlıların yaşam evi zarar görmeye devam edecektir. Doğanın orada var olduğunu bilmek dahi, ortak duygumuz olan özlemi karşılamaya yetmezken, doğanın yanlış şekillendirilmesi gelecek nesiller için dokunulmamış alan kalmaması demektir.

Doğal güzelliklerin, her zaman yaşam koşullarının devamlılığı gözetilmelidir. İnsanlık için düşündürücü bir alan olan sanat, doğal konu alarak işleme ile toplumu doğaya yakınlaştırıcı niteliktedir.

Dağlar; sisli görünüşleri ile mistik bir atmosfer eşliğinde, kar yağdığında beyaz görünüşleri ile yumuşak bir tavır takınmasıyla, yıllar geçtikçe aşınarak zamanın tanıkları olmasıyla, birçok bitki ve hayvan türüne yaptığı ev sahipliği ile faydalı, işlevsel bir görsel şölen alanıdır.

Dağların yanına ancak yeşil düzlemsel alanlar yakışabilir. Dağlar kadar canlılara yararlı, insanlara huzur veren ovalar, dağları vurgulayıcı oluşumlar olarak bir çizgide kalmayı tercih etmiş yapılar olarak görülmektedir. Platolar ise, bu engebeli ve görkemli yapıların, sonsuz görünen yeşil ile kavuşmasını sağlayan bir aktarıcıdır. Dolayısıyla bu yapılar beraber ele alındığında, temel yeryüzü şekilleri denilen başlık ortaya çıkmaktadır. Tüm bu seyredilesi alanlar çalışmaya esin kaynağı olmaktadır.

Çalışmada; yeryüzü şekillerinin sanatsal öge olarak yorumlanmasında, eskiz arayışlarında, formlara dönüşmesinde, oluşumların estetik değerleri –ışık gölge dağılımı, derinlik, doğal eğim dengesi, zıt yükseltiler— önemli olmuştur ancak öncesinde ki çıkış noktası; felsefi ve yapıcı olma gayreti ile ayrı bir önem kaydetmektedir.

İnsanların uzaklaştığı, ancak geçmişinden bu güne en yakını olan, yeşil alanlar ve sayısız faydası ile bahsi geçen oluşumlar, hak ettikleri önemlerinin fark edileceği günü sakince beklemektedirler.

Her zaman görülmesi gereken alanlara yaşam mekânlarımızda özlem duyarak yaş almaktayız. Teknolojik ekranlara yapılan duvar kâğıtlarından, mekânlardaki yapay bitkilere birçok geçici özlem ögesi olmuş olan nesnelere, insanlara eşlik etmektedir. İnsanların tercihi olan yapay ekranlardaki doğal görünüşler, ona duyulan özlemin bir işaretidir. İnsanların faydasını gözetilen doğa, emeğine karşılık veren muntazam düzene, daha çok önem verilmeli, gelecek nesil için bu değerler daha benimsenerek, çıkarsızca gözetilmelidir. Henüz gerçeği var iken, korunmalıdır. Doğadan uzak kalmış nesiller yetiştikçe, insandan uzaklaşan bireyler olacaklardır. Tüm canlılar için iyi olanın, tüm insanlar tarafından içselleştirilerek yaşanması, yaşanabilir bir dünya için gereklidir.

Sanat insanların bir sığınma aracıdır. İnsanlar somut olarak ileriye itici bir güç aradıklarında ya doğaya bakarlar ya da sanata.

Sanatta doğa, sanat var ise vardır. Sanatta öğrenilen doğal görünüşlerin aydınlatıldığı bireylerden günümüze, galerilerde aranan sanatsal öğede esas olmuş olan doğa yorumu, ele alışlar bakımından farklılıklar göstermiştir. Ancak esin kaynağı aynıdır; doğal olan, kendi düzeni içinde kendiliğinden olan; zaman ile şekil alan, pek çok farklı türe, pek çok farklı türden duyguya ev sahipliği yapan, en çok da özlem ve oraya varma duygusu duyulan.

Seramik sanatı, içten bir alandır. Mesafe azdır. Doğanın insan üzerinde barındırdığı yer ve sevgi alanından seramik sanatına da yer vardır. Bu bakımdan; doğa, insan, sanat ve seramik buluşması değerlidir.

Rapor kapsamında yapılan bu çalışmada; yerel ve evrensel örnekler ile coğrafyadan terimler aktarılmış, sanatçılara değinilmiştir. Eskiz arayışları eşliğinde formlar, iç manzaradan yararlanılarak oluşturulmuştur.

İyileştirici gücü olan sanatın, güçlü bir kültür ve fikir taşıyıcısı olan seramik dalı ile ortaya dokunaklı çalışmalar çıkmaktadır. Bu tez kapsamında varılmaya çalışılan

sonuç; sempati ve huzurdan dokunuşlar olarak seramik sanatında çağdaş uygulamalar yapmaktır. Uzakta hissedilen, seyretmek istenilen doğal yeryüzü şekillerini, plastik bir malzeme ile sanatçının elinden çıkarak alanlarımıza taşımaktır. Mekânlara; huzur ve mavi veren bir sanatsal güzelleştirme yapmaktır. Böylelikle; özlemi duyulan doğal yaşama ve onun izlerine seramik çalışmalar ile katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akengin, H., Dölek, İ. (2015). *Genel Fizikî Coğrafya*. Ankara: Pegem.
- Başar, R. M. (2017). Veysel Günay'la Dün-Bugün(Söyleşi). *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 3 (6), s.62.
Erişim: 16.06.2019, <https://dergipark.org.tr/aydinsanat/issue/36443/412947>
- Bird, M. (2016). *Sanatı Değiştiren 100 Fikir* (D. Öztok, Çev.). İstanbul: Literatür.
- Çarmıklı, B. (2018). *Gezdim, Gördüm, Yazdım*. İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
- Doğanay, H., Sever, R. (2016). *Genel ve Giziki Coğrafya*. Ankara: Pegem.
- Eriñç, S.M. (2011) *Sanat Psikolojisi' ne Giriş*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Eriñç, S. M., (2013). *Sanat Sosyolojisine Giriş*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Ergüven, M. (Ocak-Şubat 2018). Turan Erol. *Sanat Dünyamız*, s.45.
- Ersoy, A. (2016). *Sanat Kavramlarına Giriş*. İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Gombrich, E.H. (2015). *İmge ve Göz/ Görsel Temsil Psikolojisi Üzerine Yeni İncelemeler* (K. Atakay, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gombrich, E.H. (2017). *Sanatın Öyküsü* (E. Erduran, Ö. Erduran, Çev). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güney, E. (2003). *Yerbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Nobel Basımevi.

Kozlu, D. (2018). *Sanatta Bir Dönüşüm Alanı: Doğa*. Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Nonhoff, N. (2005). *Paul Cézanne* (S. Bulutsuz, Çev.). İstanbul: Literatür.

Ova. Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Güncel Türkçe Sözlük. Erişim: 16.06.2019
<http://sozluk.gov.tr/>

Ottenheimer, L. (2013). *Dağlar* (N. Kula, Çev.). Ankara: Tübitak.

Powell-Jones, M. (2016). *Empresyonizm* (E. Süren, Çev.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Saya, Ö., Güney, E. (2014). *Türkiye Bitki Coğrafyası*. Ankara: Nobel.

Turani, A. (2017). *Dünya Sanat Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

İNTERNET KAYNAKLARI

Alpamayo Dağı. Erişim: 21.04.2019.

<http://andinotrek.com/tour/expedition-alpamayo-huascarana/>

Alp Dağı. Erişim: 14.02.2019. <https://www.haberturk.com/alp-daglari-nerede-iste-harita-uzerinde-alp-daglari-2090779>

Anish Kapoor, Dağ. Erişim: 21.04.2019.

<http://anishkapoor.com/4432/mountain-3>

Ağrı Dağı. Erişim: 21.04.2019.

<http://www.gezenturkiye.com/2018/03/24/agri-dagi-ve-dagcilik-sartlari-hakkinda-bilgiler/>

Beyazart. Turan Erol, Ağrı Dağı. Erişim: 24.03.2019

<http://www.beyazart.com/sanatci/Turan-Erol>

Beşparmak Dağı. Erişim: 21.04.2019.

https://www.google.com.tr/search?q=be%C5%9Fparmak+da%C4%9Flar%C4%B1%20&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjy7k2qThAhXQeZoKHXUkC3QQ%20_AUIDygC&biw=1242&bih=592&dpr=1.1#imgsrc=PzBGPWQToAi8FM:

Britannica. Tibet Platosu. Erişim: 21.04.2019.

<https://www.britannica.com/place/Plateau-of-Tibet>

Cézanne, Sainte Victoire Dağı. Erişim: 14.02.2019.

https://i0.wp.com/www.shafe.co.uk/wp-content/uploads/cezanne_la_montagne_ste_victoire_1904.jpg

China Online Museum. Ma Yuan Resim Çalışması. Erişim: 10.04.2019

<https://www.comuseum.com/painting/masters/ma-yuan/>

Çarşamba Ovası. Erişim: 21.04.2019. <https://www.ova.gen.tr/carsamba-ovasi.html>

Düzce Ovası. Erişim: 15.06.2019.

<http://www.tarimpusulasi.com/tarim/duzce-ovasi-resmen-koruma-altinda/17130>

Erciyes Dağı. Erişim: 24.02.2019.

<http://miradadelmonte.com/kurumsal2.php#lg=1&slide=0>

Everest Dağı. Erişim: 24.02.2019.

https://www.google.com.tr/search?q=everest+mount&tbm=isch&source=lnms&sa=X&ved=0ahUKEwjo392DrdTgAhVGZJoKHbRpD4Q_AUI0gEoAQ&biw=1301&bih=620#imgsrc=1vqQLXpRBqg7LM:

Huangshan Dağı. Erişim: 21.04.2019.

<https://www.huangshanphotographytours.com/image/landscapes/yellow-mountains-21.jpg>

Kaçkar Dağı. Erişim: 21.04.2019. <https://outdoorturkiye.net/turkiye-kultur-rotalari-kackar-daglari/>

Karçal Dağı. Erişim: 14.02.2019. <http://www.borcka.bel.tr/karcal-daglari>

Kilimanjaro Dağı. Erişim: 21.04.2019.

<https://www.ultraadventures.co.uk/product/kilimanjaro/>

Kylie White. Erişim: 21.04.2019. <http://www.moskowitzbayse.com/kylie-white-selected-works>

Lebriz. Veysel Günay. Kızılağaç Obası. Erişim: 28.03.2019.

<http://www.lebriz.com/pages/exhibition.aspx?lang=TR&exhID=1838&bhcp=1>

Maria Bofill, Mavi Tepeler. Erişim: 21.04.2019.

<http://mariabofill.com/en/earth/>

Maria Bofill Çalışması. Erişim: 21.04.2019.

<http://mariabofill.com/en/wp-content/uploads/sites/1/2015/08/Mont-serrat-2009-52x34x20-cms.jpg>

Maria Bofill, Yer Şekilleri. Erişim: 21.04.2019.

<http://mariabofill.com/en/wp-content/uploads/sites/1/2015/08/Paisatge-1-2008-7x24x20-cms.jpg>

Masa Dağı. Erişim: 21.04.2019.

<https://www.thesouthafrican.com/table-mountain-to-va-waterfront/>

Muş Ovası. Erişim: 21.04.2019.

<http://www.musovasi.com/haber/mus-ovasi-buyuluyor--19671.html>

Nepal. Erişim: 21.04.2019.

<https://www.thejakartapost.com/travel/2018/08/23/global-insurers-threaten-to-stop-cover-for-tourists-in-nepal.html>

Nzlandscapes. Cantenbury Ovası. Erişim: 21.04.2019.

<http://www.nzlandscapes.co.nz/image/3223/aerial-of-canterbury-plains-with-snowcapped-torlesse-range-in-background-and-patchwork-farmland-in-foreground/>

Penny Withers, Minyatür Yer Şekilleri. Erişim: 21.04.2019.

<https://pennywithersceramics.co.uk/wp-content/uploads/2017/09/Penny-Withers-Feb-1786147.jpg>

Robyn Phelan. Robyn Phelan, Dağda Dağ. Erişim: 21.04.2019.

<https://robynphelan.com.au/e/mountains/23>

Robyn Phelan. Robyn Phelan Çalışması. Erişim: 21.04.2019.

<https://robynphelan.com.au/e/mountains 18>

Sainte-Victorie Dağı. Erişim: 07.03.2019.

<https://pixabay.com/photos/france-mont-saint-victoire-3813088/>

Tate. Joseph Mallord William Turner. Dağ alışması: Kuzey Galler. Erişim: 07.03.2019. <https://www.tate.org.uk/art/artworks/turner-mountain-study-a-view-in-north-wales-tw0385>

Tate. Joseph Mallord William Turner, *Dağların Zirveleri*. Erişim: 07.03.2019.

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/turner-mountain-peaks-d35879>

Tate. Richard Long, Zeminden Bir Kare. Erişim: 24.03.2019.

<https://www.tate.org.uk/art/artworks/long-a-square-of-ground-t06469>

Tate. Anish Kapoor, Kutlamak için sanki kırmızı çiçeklerle aan bir dağ keşfettim. Erişim: 21.04.2019. <https://www.tate.org.uk/art/artworks/kapoor-as-if-to-celebrate-i-discovered-a-mountain-blooming-with-red-flowers-t03675>

Turan Erol ,Akdağ. Erişim: 24.03.2019.

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=80

Van Gogh, Bulutlu Gökyüzü Altında Auvers Buğday Alanları. Erişim: 24.03.2019. http://art-vangogh.com/auvers_75.html

Vosges Dağı. Erişim: 14.02.2019.

<https://travelguide.michelin.com/europe/france/alsace/haut-rhin/mittlach/massif-des-vosges>

Yasuaki Onishi. Erişim: 21.04.2019.

http://onys.net/wp/wp-content/uploads/2016/07/exposition-44_tr_s-1280x804.jpg

Wang Shengli ve eserleri. Erişim: 07.03.2019.

http://en.changchun.gov.cn/news/NewsPic/201409/t20140922_1320758.htm

Wang Shengli Seramik Çalışması. Erişim: 07.03.2019.

<https://www.aic-iac.org/en/member/shengli-wang/>

Wikiart. Cézanne, Sainte Victoire Dağı. Erişim: 14.02.2019.

<https://www.wikiart.org/en/paul-cezanne/mont-sainte-victoire-3>

Wikimedia. Caspar David Friedrich, *Dağlarda Sabah*. Erişim: 07.03.2019.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Friedrich,_Caspar_David_-_Morning_in_the_Mountains.jpg

Wikiart. Caspar David Friedrich, Yükselen Sis ile Dev Dağların Manzarası. Erişim: 07.03.2019. <https://www.wikiart.org/en/caspar-david-friedrich/giant-mountains-landscape-with-rising-fog-1820>

Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tez/Sanat Çalışması Raporu Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu Tez/Sanat Çalışması Raporunda,

- Tez/Sanat Çalışması Raporu içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu Tez/Sanat Çalışması Raporunun herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez/Sanat Çalışması Raporu çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

26 / 07 / 2019

Hilal KÜÇÜK

Sanat Çalışması Raporu Orijinallik Raporu

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

Plastik Sanatlarda Temel Yeryüzü Şekillerinin Kullanımı Ve Seramik Sanatında Yorumu:

Yukarıda başlığı verilen Tez/Sanat Çalışması Raporumun tamamı aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
24.07.2019	88	69984	03.07.2019	3	1154601097

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimededen daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez/Sanat Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. (24.7/2019)

Hilal KÜÇÜK

Öğrenci No.: N17136655

Anasanat Dalı: Seramik

Program (işaretleyiniz):

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora
✓			

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

(Doç, Hüseyin ÖZÇELİK,

Art Work Report Originality Report

HACETTEPE UNIVERSITY Institute of Fine Arts

Use Of Basic Earth Surface Shapes In Plastic Arts And Interpretation In Ceramic Art:

The whole thesis/art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. According to the originality report, obtained data are as follows.

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
26.07.2019	88	69784	05.07.2019	3	1154601097

Filtering options applied are:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read the Hacettepe University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval. (26/7/2019)

Hilal KÜÇÜK

Student No.: N17136655

Department: Ceramic

Program/Degree (please mark):

Master's	Proficiency in Art	PhD	Joint Phd
☒			

SUPERVISOR APPROVAL

APPROVED
(Doç, Hüseyin ÖZÇELİK,

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin/raporumun tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır. Tezin/Sanat Çalışması Raporunun kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin/sanat çalışması raporunun tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde/sanat çalışması raporumda yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim. Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim/sanat çalışması raporum aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü/ Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)
- Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

24.07.2019

Hilal KÜÇÜK

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge

(1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmasını ş ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü teziere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.